

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

УДК 343.352:340.134:351.74(100)

DOI <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2025.4.2.31>

В. О. БЕСКОРОВАЙНИЙ

аспірант кафедри державного управління і місцевого самоврядування

Херсонський національний технічний університет

ORCID: 0009-0009-3958-8343

СВІТОВІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ КОРУПЦІЇ, ЇЇ СКЛАДОВИХ
ТА БОРОТЬБИ З НЕЮ

У статті здійснено комплексне дослідження світових підходів до визначення корупції, її основних складових і моделей боротьби з цим явищем у межах різних правових систем. Визначено, що у міжнародному дискурсі корупція трактується як багаторівнева правова та соціально-управлінська проблема, що вимагає системного аналізу юридичних, інституційних та культурних чинників. Акцент зроблено на порівнянні континентальної та острівної моделей права, кожна з яких продукує відмінні правові визначення, механізми превенції й реагування на корупційні діяння. Дослідження охоплює нормативні основи, індекси сприйняття корупції, функціонування національних антикорупційних органів та міжнародні комплаєнс-рекомендації.

Метою статті є концептуалізація корупції у світовому правовому дискурсі, аналіз інституційно-правових підходів до її класифікації та боротьби з урахуванням порівняльного правознавства. Методологічну базу становлять структурно-функціональний та порівняльно-правовий підходи, контент-аналіз національного й міжнародного антикорупційного законодавства та звітності.

У ході дослідження ідентифіковано ключові типи корупції (політичну, адміністративну, економічну та корпоративну), а також умови їх поширення в межах різних моделей публічного управління. Встановлено, що в країнах континентальної правової традиції домінує формалізоване нормативне регулювання з розгалуженою процедурною відповідальністю, тоді як острівна модель спирається на прецеденти та етичні стандарти. Проаналізовано поточні тенденції Індексу сприйняття корупції, інституційну ефективність антикорупційних органів та роль механізмів запобігання, зокрема програм комплаєнсу, моніторингу доброчесності та цифрової звітності.

Сформульовано висновки про необхідність локалізації міжнародних практик через адаптацію до національного правового контексту. Підтверджено доцільність переходу до превентивної моделі боротьби з корупцією, що включає етичне саморегулювання, прозорість і цифровізацію управлінських процесів. Окреслено напрями оптимізації антикорупційної політики: посилення корпоративної відповідальності, інституційного моніторингу та використання індикаторів доброчесності.

Ключові слова: корупція, правові системи, антикорупційна політика, нормативне регулювання, інституційні механізми, публічне управління.

V. O. BESKOROVAINYI

Postgraduate Student at the Department of Public Administration

and Local Self-Government

Kherson National Technical University

ORCID: 0009-0009-3958-8343

GLOBAL APPROACHES TO DEFINING CORRUPTION, ITS COMPONENTS, AND COMBATING IT

The article conducts a comprehensive study of global approaches to defining corruption, its main components and models of combating this phenomenon within different legal systems. It is determined that in the international discourse corruption is interpreted as a multi-level legal and socio-administrative problem that requires a systematic analysis of legal, institutional and cultural factors. The emphasis is on comparing continental and insular models of law, each of which produces different legal definitions, prevention mechanisms and responses to corrupt acts. The study covers regulatory frameworks, corruption perception indices, the functioning of national anti-corruption bodies and international compliance recommendations. The aim of the article is to conceptualize corruption in the global legal discourse, analyze institutional and legal approaches to its classification and combating, taking into account comparative jurisprudence. The methodological basis is the structural-functional and comparative legal approaches, content analysis of national and international anti-corruption legislation and reporting.

© В. О. Бескоровайний, 2025

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0

The study identified key types of corruption (political, administrative, economic and corporate), as well as the conditions for their spread within different models of public administration. It was established that in countries with a continental legal tradition, formalized regulatory regulation with extensive procedural responsibility dominates, while the insular model relies on precedents and ethical standards. The current trends of the Corruption Perception Index, the institutional effectiveness of anti-corruption bodies and the role of prevention mechanisms, in particular compliance programs, integrity monitoring and digital reporting, were analyzed.

The conclusions were formulated on the need to localize international practices through adaptation to the national legal context. The feasibility of transitioning to a preventive model of combating corruption, which includes ethical self-regulation, transparency and digitalization of management processes, was confirmed. The directions for optimizing anti-corruption policy were outlined: strengthening corporate responsibility, institutional monitoring and the use of integrity indicators.

Key words: corruption, legal systems, anti-corruption policy, regulatory framework, institutional mechanisms, public administration.

Постановка проблеми

Корупція у сучасному світі набула системного характеру, впливаючи на політичну, економічну та правову стабільність держав. Це явище складається з кількох взаємопов'язаних секторів (політичного, адміністративного, економічного та корпоративного), кожен з яких має власні механізми та прояви. У глобальному вимірі проблема ускладнюється тим, що корупція формується на перетині державного управління, приватного сектору та поведінкових моделей суспільства, що робить традиційні інструменти протидії обмеженими та фрагментарними.

Особливої уваги потребує різниця правових підходів. У країнах континентальної правової системи домінує нормативне визначення корупції як правопорушення, зосереджене на формальних заборонах і кримінальній відповідальності [1; 2]. Натомість у державах системи загального (острівного) права акцент робиться на прецеденті та відповідальності посадовців, включно з корпоративним сектором, що зумовлює ширше трактування корупційних практик та персональних зловживань [3, р. 134–136]. Порівняння цих моделей демонструє відсутність уніфікованого підходу навіть серед країн із високим рівнем правової культури.

Одним із наслідків зазначених відмінностей є низька ефективність міжнародних антикорупційних стратегій. Попри активізацію глобальних ініціатив, корупція продовжує проникати в ключові державні та економічні інститути, зокрема в оборонний сектор і сферу публічного управління. Водночас міжнародні організації, такі як «Organisation for Economic Co-operation and Development» (далі – OECD), наголошують на потребі переходу від каральної моделі до системних механізмів запобігання як на державному, так і корпоративному рівнях [4].

Актуальність дослідження посилюється тим, що світ досі не виробив універсального визначення корупції, придатного для різних правових систем та соціально-політичних умов. Це ускладнює формування єдиних стандартів доброчесності, прозорості та відповідальності. Відсутність методологічної узгодженості між континентальним і острівним підходами стримує ефективність міжнародного правового співробітництва, що й зумовлює потребу в комплексному аналізі корупції як багатокомпонентного явища з погляду права, державного управління та інституційної політики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Питання природи корупції широко досліджується у працях вітчизняних і зарубіжних науковців, однак підходи до її визначення істотно різняться. У вітчизняній науці, як зазначає Ю. Ірха, корупція розглядається як багатокомпонентне суспільне явище, що охоплює політичний, адміністративний та економічний сектори [5]. Схожу позицію висловлює А. Мошнін, підкреслюючи, що в Україні корупція має інституційну природу та зберігає стійкість попри зміну політичних еліт [6]. Вагомий внесок у дослідження механізмів запобігання корупції зроблено В. Пироговською та О. Предместніковим, які обґрунтовують важливість адміністративного права у мінімізації корупційних ризиків [1]. Водночас В. Гришко фіксує, що у період воєнного стану масштаби зловживань зростають, а традиційні інструменти контролю послаблюються [7].

Зарубіжні дослідження охоплюють ширший міждисциплінарний контекст. Науковиця А. Петерс (A. Peters) аналізує зв'язок між корупцією і правами людини, доводячи, що системні зловживання підривають демократичний конституціоналізм [8]. У свою чергу, Р. Добсон Філіпс (R. Dobson Phillips), Е. Давід-Барретт (E. Dávid-Barrett) та Р. Баррінгтон (R. Barrington) наголошують на контекстній природі поняття «корупція», підкреслюючи, що її дефініції залежать від конкретної правової моделі – континентальної чи англосаксонської [9]. Дослідження Дж. Гордер (J. Horder) відображає еволюцію підходів в острівній (прецедентній) системі, де посилюється відповідальність корпоративних структур [3], тоді як М. Беллінджері (M. Bellingeri) та Ф. Луппі (F. Luppi) розкривають колізії в антикорупційному законодавстві ЄС [10].

Окремий блок джерел присвячено інституційним методам боротьби з корупцією. Т. Демчук аналізує результати роботи антикорупційних органів і доходить висновку про недостатню дієвість існуючих інструментів [11]. Х. Ярмакі та В. Ярмакі, досліджуючи міжнародний досвід, підкреслюють обмеженість механічного запозичення моделей без адаптації до національних умов [12]. Л. Машковська зосереджується на прогалинах правового

регулювання, що залишають «критичні шпарини» у сфері запобігання корупційним правопорушенням [13]. Водночас А. Макурін акцентує на зв'язку між рівнем корупції та якістю публічної влади [14].

Підсумовуючи, можна виокремити три ключові проблеми, що залишаються невирішеними по тематиці даного дослідження: відсутність універсального визначення корупції для різних правових систем; недостатність комплексних досліджень, які поєднують політичний, адміністративний і корпоративний сектори; фрагментарність порівняльно-правового аналізу континентальної та англосаксонської традицій. Саме ці наукові прогалини зумовлюють потребу у комплексному системному дослідженні, якому присвячено дану статтю.

Формулювання мети дослідження

Метою дослідження є проведення комплексного аналізу світових підходів до визначення корупції як багатосекторного явища, порівняння особливостей її проявів у континентальній та острівній правових системах, а також окреслення напрямів удосконалення механізмів протидії на основі міжнародних практик. Для досягнення поставленої мети передбачено вирішення таких завдань:

1. Дослідити сутність корупції та розкрити її структуру через аналіз ключових секторів (політичного, адміністративного, економічного та корпоративного).
2. Проаналізувати та порівняти підходи до розуміння і правового регулювання корупції у континентальній і острівній правових системах;
3. Сформувати та обґрунтувати рекомендації щодо підвищення результативності антикорупційної політики з урахуванням міжнародного досвіду й виявлених проблем.

Викладення основного матеріалу дослідження

Публічні аналітичні огляди свідчать, що Україна залишається на межі системного ризику у сфері протидії корупції, незважаючи на формальну активізацію інституційних інструментів. Так, у Індексі сприйняття корупції 2024 року Україна посіла 104 місце зі 180 країн із загальним балом 36 зі 100, що вказує на стабільно низький рівень довіри до державних інститутів [15]. Така динаміка демонструє, що міжнародні рекомендації залишаються декларативними, якщо не інтегровані в контекстуальні реформи.

Особливої ваги в цьому контексті набувають результати Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) в їх офіційному звіті за 2024 рік. У документі наголошується на тому, що ключовими проблемами залишається фрагментарність координації антикорупційної політики, обмеженість превентивних інструментів на місцевому рівні, а також недостатній рівень захисту викривачів [16]. Понад 40% виявлених корупційних ризиків пов'язані із закупівельними процедурами, що вимагає більш жорсткого контролю та автоматизації перевірок.

Ці факти підтверджують необхідність не просто запозичення світових підходів, а саме їх змістовної локалізації та послідовного впровадження. Інтеграція індикаторів доброчесності, цифрових рішень для аналітики ризиків і підвищення професійного рівня уповноважених осіб може стати критичним чинником стійкості антикорупційної політики в умовах перехідного правопорядку. Це вимагає не лише інституційної модернізації, а й суспільного контракту щодо нетерпимості до зловживань.

Корупція у сучасних правових реаліях визначається не як одиначне правопорушення, а як багатоконпонентне явище, що охоплює низку секторів суспільного життя. На підставі узагальнення сучасних наукових тенденцій доцільно виокремити щонайменше чотири основні сектори: політичний, адміністративний, економічний і корпоративний. Кожен із них має власну інфраструктуру корупційних ризиків, інструментів зловживань і механізмів приховування.

У політичному секторі корупція переважно проявляється у вигляді неформального впливу, протекціонізму та незаконного фінансування партій [5, с. 9–12]. Адміністративний рівень страждає через відсутність системи стримувань і противаг, надмірну дискрецію та викривлену службову мотивацію [1]. Економічна корупція, що охоплює ухилення від оподаткування, змови у тендерах, бюджетне розкрадання, стала системною в умовах низької прозорості фінансових потоків [6, с. 108–109]. Особливо варто виділити корпоративний сектор – саме тут спостерігається тіньове регулювання, конфлікти інтересів у великих підприємствах, а також непрозорі механізми лобізму [2].

Корупція є багатовекторним явищем, що проявляється у різних сферах суспільного життя та функціонує за власною внутрішньою логікою у кожному секторі. Для глибшого розуміння її структури доцільно здійснено типологізацію основних сфер прояву корупційних практик. Наведена табл. 1 дозволяє порівняти ключові характеристики політичного, адміністративного, економічного та корпоративного секторів.

Таблиця 1

Основні сектори корупції та їхні ключові характеристики

Сектор	Типові прояви корупції	Ризики для суспільства
Політичний	Клієнтелізм, підкуп, вплив через спонсорство	Підрив демократії та довіри
Адміністративний	Надмірна дискреція, неефективний контроль	Зниження якості публічного управління
Економічний	Тіньові схеми, ухилення від оподаткування	Фінансові втрати, нерівність
Корпоративний	Лобізм, конфлікт інтересів, недоброчесні контракти	Монополізація, підрив конкуренції

Джерело: узагальнено автором на основі даних [1; 2; 5, с. 9–12; 6, с. 108–109; 15].

Правові системи світу неоднаково підходять до розуміння й регулювання корупції. У країнах континентального права домінує формально-нормативний підхід, що зосереджений на кодифікованих положеннях і кримінальній відповідальності. Зокрема, нормативи визначають перелік корупційних діянь і механізми контролю з боку держави [1]. Натомість система острівного права базується на прецеденті й судовій практиці, де правова оцінка корупції є більш гнучкою і залежить від конкретного випадку [3, р. 133–135].

Варто підкреслити, що острівна модель передбачає активну участь корпоративного сектору в правовій відповідальності, включно із застосуванням інституту «колективної вини». У континентальному варіанті такий механізм частіше відсутній, що створює прогалини у боротьбі з транснаціональними корупційними схемами. Водночас обидві системи демонструють спільну проблему – недостатню ефективність інституційного нагляду на рівні реалізації норм.

У контексті відсутності уніфікованого визначення корупції особливої ваги набуває аналіз правових систем, у межах яких формуються антикорупційні механізми. Зазначені в попередньому розділі підходи демонструють не лише теоретичні розбіжності, а й глибокі інституційні відмінності в розумінні природи правопорушень та меж відповідальності. При цьому вплив правової традиції (континентальної або острівної) визначає не лише термінологічні аспекти, а й структуру органів контролю, обсяг повноважень суду та роль прецеденту у кваліфікації корупційних практик. У табл. 2 узагальнено порівняльні характеристики цих двох підходів з фокусом на їх практичному застосуванні.

Таблиця 2

Порівняння континентальної та острівної моделей у сфері боротьби з корупцією

Параметр	Континентальна система	Острівна система
База правового регулювання	Закон (кодекси)	Судовий прецедент
Фокус регулювання	Опис злочинів, санкцій	Оцінка поведінки в конкретному випадку
Корпоративна відповідальність	Обмежена або відсутня	Визнана та закріплена у судовій практиці
Гнучкість інтерпретації	Низька	Висока
Рівень контролю виконання	Централізований	Децентралізований

Джерело: узагальнено автором на основі даних [1; 3, р. 133–135; 7; 10; 16].

Орієнтація антикорупційної політики у XXI столітті дедалі більше зміщується від репресивного підходу до превентивної парадигми. Такий підхід базується на впровадженні систем комплаєнсу, формуванні добросесної поведінки в органах публічної влади та бізнес-структурах, а також на структурному зміцненні інституцій, відповідальних за прозорість і підзвітність. Сутність змін полягає не лише у запровадженні нових інструментів, а в трансформації управлінської філософії, яка передбачає нульову толерантність до корупції на всіх рівнях управління.

Міжнародні організації, зокрема OECD, послідовно наголошують на пріоритеті антикорупційної культури, що передбачає обов'язкове впровадження кодексів етики, механізмів внутрішнього контролю, прозорих процедур добору кадрів та декларування майна [4; 11]. Ці практики ефективно інтегруються в країнах із високим рівнем правосвідомості та інституційної спроможності. Водночас застосування зазначених інструментів в умовах низької правової культури або політичної нестабільності часто не дає очікуваних результатів, що вимагає врахування контекстуальних чинників.

Запозичення формальних інститутів без належної адаптації до національного правового середовища знижує дієвість навіть найкращих зразків міжнародного досвіду. Як свідчить аналітика щодо діяльності антикорупційної інфраструктури в Україні, зокрема НАЗК, ефективність превентивних механізмів обмежується недосконалістю правозастосування, низьким рівнем цифровізації та кадровими ризиками [16]. У цьому контексті важливою умовою є не лише наявність політичної волі, а й створення комплексної системи добросесності, де ключову роль відіграють культура прозорості, цифрові платформи контролю та суспільна нетерпимість до зловживань.

Рекомендаційний вектор антикорупційної політики повинен спиратись на поєднання трьох стратегічних компонентів: управлінської профілактики, правової визначеності та інституційної спроможності. Для цього доцільно розробляти національні індикатори добросесності, адаптувати корпоративні комплаєнс-програми та проводити періодичний аудит ризиків у публічному секторі. Визначальним також є посилення контролю за політичними фінансами та прозорість державних закупівель. Сформовані рекомендації щодо підвищення результативності антикорупційної політики представлено в табл. 3.

Тематика даного дослідження засвідчила складність та багатомірність явища корупції, яке охоплює правові, інституційні й культурні аспекти. Порівняльний аналіз світових підходів дозволив виявити як ефективні практики, так і обмеження універсалізації антикорупційної політики без урахування національного контексту. Особливу значущість набуває інтеграція превентивних механізмів, правової визначеності та інституційної добросесності. Результати напрацювань спрямовані на формування збалансованої, адаптивної та стійкої антикорупційної стратегії.

Таблиця 3

Рекомендації щодо посилення результативності антикорупційної політики з урахуванням міжнародного досвіду

Напрямок	Рекомендований інструмент	Очікуваний результат
Правовий	Впровадження чіткого визначення корупції в національному законодавстві	Зменшення правової невизначеності та посилення відповідальності
Інституційний	Розвиток незалежних органів нагляду, внутрішнього контролю та електронного декларування	Підвищення прозорості та зниження ризику зловживань
Управлінський	Впровадження кодексів етики, систем комплаєнсу, контроль за прозорістю державних закупівель	Формування добросовісної управлінської культури
Освітній	Системна антикорупційна просвіта для держслужбовців і молоді	Створення несприятливого середовища для корупційних практик
Цифровий	Розширення електронних послуг і відкритих даних у сфері публічного управління	Зниження контактних ризиків і моніторинг дій посадовців

Джерело: авторська розробка.

Висновки

Сучасні трансформації державного управління, посилені глобальними викликами й технологічними зрушеннями, актуалізують потребу в переосмисленні антикорупційної політики як у межах окремих держав, так і на міжнародному рівні. Корупція не є однорідним явищем – її структура охоплює політичний, адміністративний, економічний і корпоративний сектори, кожен з яких функціонує за внутрішньою логікою. Такий підхід дозволив виявити, що ефективна протидія можлива лише за умови поєднання комплексного аналізу секторів та впровадження міждисциплінарних механізмів правового впливу.

Досліджено, що корупція проявляється у формі клієнтелізму, тіньових фінансів, протекціонізму, службового зловживання й недобросовісного лобізму, зумовлюючи ризики для демократичного устрою та соціально-економічної стабільності. Проаналізовано ключові характеристики континентальної та острівної правових систем, які суттєво різняться у нормативному підході, оцінці правопорушень і механізмах залучення до відповідальності. Сформовані рекомендації ґрунтуються на синтезі міжнародних стандартів, практик добросовісності та досвіду функціонування антикорупційної інфраструктури в Україні, зокрема результатів роботи НАЗК, які засвідчують необхідність цифровізації, інституційної злагодженості та акценту на профілактиці.

Практичну значущість мають сформовані напрями вдосконалення національної антикорупційної політики: від запровадження чіткого правового визначення корупції до створення механізмів превенції на основі внутрішнього контролю, електронного врядування, публічного моніторингу та просвітницьких заходів. Запропоновані рекомендації можуть бути застосовані як у розробці профільного законодавства, так і в побудові корпоративних систем комплаєнсу, уніфікованих етичних стандартів та процедур публічних закупівель.

Наукова новизна дослідження полягає у поєднанні правових підходів із управлінськими стратегіями, що сприяє формуванню системної антикорупційної політики, здатної до адаптації в умовах політичної турбулентності. Запропонована модель дозволяє перейти від нормативної теоретизації до прикладних рішень із врахуванням локального контексту.

Перспективами подальших досліджень є поглиблене вивчення впливу цифрової трансформації на ефективність виявлення корупційних ризиків, а також розробка типології «ситуативної» та «структурної» корупції. Вартим уваги є також аналіз взаємодії індикаторів добросовісності з рівнем політичної стабільності та розвитком громадянського суспільства.

Список використаної літератури

1. Пироговська В., Предместніков О., Гончарук О. Запобігання корупції в органах державної влади України: роль адміністративного права. *Академічні візії*. 2024. Вип. 27. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10468733>.
2. Glynn E. Corruption in the health sector: A problem in need of a systems-thinking approach. *Frontiers in Public Health*. 2022. Vol. 10. 910073. DOI: <https://doi.org/10.3389/fpubh.2022.910073>.
3. Horder J. Corporate criminal liability under the Economic Crime and Corporate Transparency Act 2023. *Legal Studies*. 2025. Vol. 45. P. 133–148. DOI: <https://doi.org/10.1017/lst.2024.46>.
4. Organisation for Economic Co-operation and Development. Anti-Corruption and Integrity Outlook 2024. OECD: website. 2024. URL: https://www.oecd.org/en/publications/anti-corruption-and-integrity-outlook-2024_968587cd-en/full-report.html
5. Ірха Ю. Сучасні теоретико-правові підходи до розуміння поняття та сутності корупції в Україні та закордоном. *Наука і правоохорона*. 2025. Т. 3–4. С. 7–21. URL: <https://naukaipravoohorona.navs.edu.ua/index.php/naukaipravoohorona/article/view/1748/1740>

6. Мошнін А. Корупція у сучасній Україні: стан та напрями протидії. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління*. 2022. Вип. 2(62). С. 106–110. DOI: [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2022-2\(62\)-16](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2022-2(62)-16).
7. Гришко В. І., Лисий В. І. Военний стан як чинник зростання корупції в Україні. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 6. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.06.88>.
8. Peters A. Human rights and corruption: Problems and potential of individualizing a systemic problem. *International Journal of Constitutional Law*. 2024. Vol. 22. Iss. 2. P. 538–561. DOI: <https://doi.org/10.1093/icon/moae038>
9. Dobson Phillips R., Dávid-Barrett E., Barrington R. Defining Corruption in Context. *Perspectives on Politics*. 2025. P. 1–15. DOI: <https://doi.org/10.1017/S153759272400286X>.
10. Bellingeri M., Luppi F. Combating Corruption in EU Legislation: An Analysis of Some Aspects of the Commission Proposal for the EU Anti-Corruption Directive. *EuCrIm – The European Criminal Law Associations’ Forum*. 2024. Vol. 18(3). DOI: <https://doi.org/10.30709/eu-crim-2023-025>.
11. Демчук Т. І. Ефективність діяльності антикорупційних органів в Україні. *Актуальні питання юриспруденції*. 2024. № 4(45). С. 32–47. DOI: <https://doi.org/10.32782/2521-6473.2024-4.30>.
12. Ярмакі Х., Ярмакі В. Деякі аспекти міжнародного досвіду запобігання та протидії корупції та можливості його використання в Україні. *Південноукраїнський правничий часопис. Протидія злочинності: проблеми практики та науково-методичне забезпечення*. 2024. № 1. С. 64–69. DOI: <https://doi.org/10.32850/sulj.2024.1.10>.
13. Машковська Л., Коваленко-Чукіна І. Правові аспекти нормативно-правової регламентації запобігання корупційним правопорушенням. *Право і суспільство*. 2024. № 4. С. 24–29. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.4.4>.
14. Макурін А. Ефективна публічна влада без корупції: економічна та антикорупційна політики у розбудові правової держави. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2025. № 1. С. 49–53. DOI: <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2025.1.7>.
15. Transparency International Ukraine. Україна в Індексі сприйняття корупції – 2024. TI Ukraine: вебсайт. 2025. URL: <https://cpi.ti-ukraine.org/#/>
16. Національне агентство з питань запобігання корупції. Звіт 2024 щодо діяльності НАЗК. НАЗК: вебсайт. 2024. URL: <https://nazk.gov.ua/pdfjs/?file=/wp-content/uploads/Pages/89/aa/89aa467f2bc519dc48b9c87dd79559e4bac0d6b1bacda97dab11042fd45627737833879.pdf>

References

1. Pyrohovska, V., Predmestnikov, O., & Honcharuk, O. (2024). Prevention of corruption in public authorities of Ukraine: The role of administrative law. *Academic Visions*, 27. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10468733>
2. Glynn, E. (2022). Corruption in the health sector: A problem in need of a systems-thinking approach. *Frontiers in Public Health*, 10, 910073. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2022.910073>
3. Horder, J. (2025). Corporate criminal liability under the Economic Crime and Corporate Transparency Act 2023. *Legal Studies*, 45, 133–148. <https://doi.org/10.1017/lst.2024.46>
4. Organisation for Economic Co-operation and Development. (2024). *Anti-Corruption and Integrity Outlook 2024*. OECD. https://www.oecd.org/en/publications/anti-corruption-and-integrity-outlook-2024_968587cd-en/full-report.html
5. Irkha, Yu. (2025). Modern theoretical and legal approaches to understanding the concept and essence of corruption in Ukraine and abroad. *Nauka i Pravoohorona*, 3–4, 7–21. <https://naukaipravoohorona.navs.edu.ua/index.php/naukaipravoohorona/article/view/1748/1740>
6. Moshnin, A. (2022). Corruption in modern Ukraine: State and directions of counteraction. *Scientific Works of the Interregional Academy of Personnel Management. Political Science and Public Administration*, 2(62), 106–110. [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2022-2\(62\)-16](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2022-2(62)-16)
7. Hryshko, V. I., & Lysyi, V. I. (2024). Martial law as a factor in the growth of corruption in Ukraine. *Analytical and Comparative Jurisprudence*, 6. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.06.88>
8. Peters, A. (2024). Human rights and corruption: Problems and potential of individualizing a systemic problem. *International Journal of Constitutional Law*, 22(2), 538–561. <https://doi.org/10.1093/icon/moae038>
9. Dobson Phillips, R., Dávid-Barrett, E., & Barrington, R. (2025). Defining corruption in context. *Perspectives on Politics*, 1–15. <https://doi.org/10.1017/S153759272400286X>
10. Bellingeri, M., & Luppi, F. (2024). Combating corruption in EU legislation: An analysis of some aspects of the Commission proposal for the EU Anti-Corruption Directive. *EUCrim – The European Criminal Law Associations’ Forum*, 18(3). <https://doi.org/10.30709/eu-crim-2023-025>
11. Demchuk, T. I. (2024). Effectiveness of anti-corruption bodies in Ukraine. *Actual Issues of Jurisprudence*, 4(45), 32–47. <https://doi.org/10.32782/2521-6473.2024-4.30>
12. Yarmaki, Kh., & Yarmaki, V. (2024). Some aspects of international experience in preventing and combating corruption and possibilities of its application in Ukraine. *Southern Ukrainian Legal Journal. Combating Crime: Practice and Methodology*, 1, 64–69. <https://doi.org/10.32850/sulj.2024.1.10>

13. Mashkovska, L., & Kovalenko-Chukina, I. (2024). Legal aspects of regulatory provisions for preventing corruption offenses. *Law and Society*, 4, 24–29. <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.4.4>

14. Makurin, A. (2025). Effective public authority without corruption: Economic and anti-corruption policies in building a rule-of-law state. *Dnipro Scientific Journal of Public Administration, Psychology, Law*, 1, 49–53. <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2025.1.7>

15. Transparency International Ukraine. (2025). Ukraine in the Corruption Perceptions Index – 2024. <https://cpi.ti-ukraine.org/#/>

16. National Agency on Corruption Prevention. (2024). 2024 Report on NACP activities. <https://nazk.gov.ua/pdfjs/?file=/wp-content/uploads/Pages/89/aa/89aa467f2bc519dc48b9c87dd79559e4bac0d6b1bacda97dab11042fd45627737833879.pdf>

Дата першого надходження рукопису до видання: 18.11.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 15.12.2025

Дата публікації: 31.12.2025